

Filosofisch Café

De Verdieping

Dinsdag 14 april 2015

Thomas Piketty en het kapitaal in de 21ste eeuw

Henk van Goor, *socioloog*

Discussiestof / stellingen

1. De concentratie van rijkdom zal aan het einde van de 21ste eeuw zodanige vormen hebben aangenomen, dat we de terugkeer zullen zien van een wereld zoals die door Jane Austen wordt geschetst in haar roman *Sense and Sensibility* (1811): een wereld met een kleine bovenlaag van uitzonderlijk rijke renteniers, een 'nietsdoende klasse'.
2. De opkomst van supermanagers in de Verenigde Staten is het gevolg van technologische vernieuwingen. Deze technologische innovaties hebben het mogelijk gemaakt dat een klein aantal hoog opgeleide en uitzonderlijk getalenteerde individuen superhoge inkomens heeft weten te verwerven. Deze supermanagers, zoals Steve Jobs en Bill Gates, beschikten over schaarse, maatschappelijk waardevolle bekwaamheden, op basis waarvan zij een grote bijdrage hebben geleverd aan de maatschappelijke welvaart. Het is terecht dat zij voor deze bijdrage royaal zijn beloond.
(N. Gregory Mankiw, Defending the one percent, *Journal of Economic Perspectives*, 27, No. 3 (Summer 2013), pp. 21-34.)
3. Landen met een sterk groeiende bevolking, door een hoog kindertal en/of door immigratie van mensen uit arme delen van de wereld, kennen een meer gelijke inkomens- en vermogensverdeling dan landen met een stagnerende bevolkingsgroei.
4. De toenemende ongelijkheid in inkomens en vermogens vormt een bedreiging voor de politieke democratie. Door hun economische macht kunnen kapitaalbezitters onevenredig veel invloed uitoefenen op de politiek om (economische) voordelen te verwerven. Door hun grote inkomens en vermogens is de rijkste één procent in staat om de media te beheersen, politieke macht te kopen en democratische verkiezingen naar hun hand te zetten.
5. Een wereldwijde, progressieve belasting op vermogens is de meest effectieve manier om een onwenselijke en onrechtvaardige concentratie van inkomens en vermogens in de toekomst tegen te gaan.
6. In de rijke westerse landen is de belastingdruk voor de middenklasse naar verhouding het hoogst. Zij betalen relatief meer belasting dan de hogere klasse. Voor de instandhouding van de verzorgingsstaat, met een breed aanbod aan voorzieningen voor iedereen, is het noodzakelijk dat het belastingstelsel *als geheel* een progressief karakter draagt. De kans is anders groot dat de middenklasse vanwege de door haar als onrechtvaardig en onbillijk geachte lastenverdeling niet langer het sociale stelsel (inclusief het belastingstelsel) zal willen steunen. Zonder deze steun kan de verzorgingsstaat niet voortbestaan.
Toelichting: *laagste* inkomensklasse: 50 procent met laagste inkomens; *hoogste* inkomensklasse: 10 procent met hoogste inkomens; *middenklasse*: de 40 procent van de bevolking tussen de laagste en de hoogste inkomensklassen.
7. Een politiek verenigd, sterk en democratisch Europa is een voorwaarde voor de effectieve bestrijding van maatschappelijke ongelijkheid.